

РЕШЕНИЕ

№ 36541

гр. София, 23.09.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 80 състав, в
публично заседание на 17.09.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Виржиния Петрова

при участието на секретаря Цветелина Заркова, като разгледа дело номер **3645** по описа за **2026** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и сл. от АПК във връзка с чл. 26, ал. 4 от Закона за гарантираните вземания на работниците и служителите при несъстоятелност на работодателя /ЗГВРСНР/.

Образувано е по жалба на К. В. В., ЕГН [ЕГН], с адрес: [населено място], [жк], [жилищен адрес] срещу Разпореждане № 4505-40-146/17.03.2026 г., издадено от директора на фонд „Гарантирани вземания на работниците и служителите“ при НОИ, в частта, с която е отказано отпускането и изплащането на гарантирано вземане за обезщетение по чл. 221, ал. 1 от КТ и обезщетение по чл. 224, ал. 1 от КТ, както и в частта относно определения размер на гарантираното вземане за трудови възнаграждения.

В жалбата се релевират доводи, че разпореждането в обжалваната част е неправилно и незаконосъобразно, постановено в противоречие с материалния и процесуалния закон и целта на закона, поради което и същото следва да бъде отменено. При постановяването му не са спазени приложимите разпоредби на ЗГВРСНР, НРНИРСОИГВНР, като е допуснато и неизпълнение на задължението на административния орган, вменено му с нормите на чл. 35 АПК и чл. 36 АПК, и е нарушен основния принцип по чл. 9, ал. 2 АПК. Моли съда да отмени разпореждането в обжалваната част и върне преписката на административния орган за ново произнасяне със задължителни указания по тълкуването и прилагането на закона.

В съдебно заседание жалбоподателят се явява лично, поддържа жалбата, като твърди, че неправилно е определен размерът на дължимите трудови възнаграждения и обезщетения. Сочи, че неправилно са изчислени размерите на трудовите възнаграждения, че обезщетението за неизползван платен годишен отпуск по чл. 224, ал. 1 КТ следва да бъде начислено в месеца на

прекратяване на трудовото правоотношение и че незаконосъобразно е отказано изплащането на обезщетението по чл. 221 КТ. Иска отмяна на разпореждането в обжалваната част и връщане на преписката на административния орган за ново произнасяне, както и присъждане на направените разноски.

Ответникът се представлява от юрк. А., която оспорва жалбата и моли същата да бъде отхвърлена. Претендира присъждане на юрисконсултско възнаграждение.

СГП, редовно призована, не изпраща представител и не встъпва в производството.

Съдът, като обсъди събраните по делото доказателства поотделно и в тяхната съвкупност, приема за установено следното:

Жалбоподателката К. В. В. е била в трудово правоотношение с „НИРО СЪРВИС“ ЕООД, ЕИК[ЕИК]. Трудовото правоотношение е прекратено, считано от 30.09.2024г., на основание чл. 327, ал. 1, т. 2 от Кодекса на труда.

На 18.09.2025 г. жалбоподателят е подал заявление-декларация с вх. № 4502-21-107 за отпускане на гарантирано вземане. Към заявлението са представени документи, удостоверяващи съществуването и прекратяването на трудовото правоотношение, както и относими към размера и характера на претендираните трудови вземания документи.

С Решение № 1277 от 11.09.2025 г. на Софийския градски съд, ТО, VI-26 състав, по търговско дело № 20251100900594, вписано в Търговския регистър на 11.09.2025 г., е открито производство по несъстоятелност на работодателя „НИРО СЪРВИС“ ЕООД, ЕИК[ЕИК], като дружеството е обявено в несъстоятелност.

Във връзка с производството по отпускане на гарантирано вземане е извършена проверка от контролен орган на ТП на НОИ – С.-град, резултатите от която са обективирани в Констативен протокол № КТ-5-21-02122928/22.01.2026 г.

В хода на проверката от страна на работодателя не са представени ведомости за заплати, както и извлечения от банкови сметки за изплатени възнаграждения. За определяне размера на вземанията контролният орган е използвал данни, предоставени от ИА „Главна инспекция по труда“, включително заверени копия на ведомости за заплати за периода от м. април 2024 г. до м. ноември 2024 г., платежни нареждания, банкови извлечения и други налични данни. Въз основа на извършената проверка е изготвена обобщена служебна справка за размера на начислените, но неизплатени трудови възнаграждения и парични обезщетения.

С оспореното Разпореждане № 4505-40-146/17.03.2026 г. на жалбоподателката е отпуснато гарантирано вземане на основание чл. 26, ал. 1 ЗГВРСНР във връзка с чл. 4 и чл. 22, ал. 1 ЗГВРСНР. При определяне на гарантираното вземане е прието, че жалбоподателката е била в трудово правоотношение с „НИРО СЪРВИС“ ЕООД, че правоотношението е прекратено на 30.09.2024г. и че са налице начислени, но неизплатени брутни трудови възнаграждения за периода от 01.06.2024 г. до 29.09.2024 г., включително.

Определено е гарантирано вземане за трудово възнаграждение в размер на 6202.00 евро. В разпореждането е посочено, че са установени начислени, но неизплатени трудови възнаграждения в размер на 12712.58 евро, като при определяне на сумата за изплащане са извършени съответните удържки за данък и осигурителни вноски. Определена е данъчна основа в размер на 5601.26 евро, данък върху дохода в размер на 560.13 евро и сума за изплащане в размер на 5041.13 евро.

По отношение на обезщетенията е посочено, че по отношение на обезщетението по чл. 221 КТ и чл.224 от КТ административният орган е приел, че липсват доказателства за начислено и неизплатено обезщетение, поради което липсва правно основание за изплащането му като гарантирано вземане. Като мотив за отказа по чл. 222, ал. 1 КТ административният орган е

посочил, че трудовото правоотношение на В. е прекратено на основание чл. 327, ал. 1, т. 2 КТ, поради което не са налице законовите предпоставки за изплащане на обезщетение по чл. 222, ал. 1 КТ, тъй като прекратяването не попада сред изрично посочените в тази разпоредба основания.

При тези факти, от правна страна съдът намери следното:

Жалбата е подадена от надлежна страна – адресат на неблагоприятен за него административен акт, за когото е налице правен интерес от оспорването, срещу акт, подлежащ на съдебен контрол. Поради това същата е процесуално допустима.

Съгласно чл. 168, ал. 1 във връзка с чл. 146 АПК съдът не се ограничава само до посочените от жалбоподателя основания, а следва да провери законосъобразността на оспорения административен акт на всички основания – дали е издаден от компетентен орган, при спазване на установената форма, административнопроизводствените правила, материалния закон и неговата цел.

Оспореното разпореждане представлява индивидуален административен акт по смисъла на чл. 21, ал. 1 АПК, издаден в производство по отпускане на гарантирано вземане от фонд „Гарантирани вземания на работниците и служителите“, администриран от Националния осигурителен институт.

Разпореждането е издадено от компетентния административен орган - директорът на Фонд „Гарантирани вземания на работниците и служителите“ към НОИ, съобразно чл. 26, ал. 1 ЗГВРСНР и приложената Заповед № 8/17.06.2024 г. на подуправителя на НОИ. Формално актът съдържа необходимите реквизити и в него са посочени фактически и правни основания за постановеното произнасяне.

Независимо от това съдът намира, че при постановяване на разпореждането са допуснати съществени нарушения на административнопроизводствените правила, довели до неизясняване на релевантните факти и до необоснованост на направените изводи.

Съгласно чл. 3 от ЗГВРСНР, гарантирани вземания на работниците и служителите по този закон са начислени, но неизплатени трудови възнаграждения, дължими по индивидуални и колективни трудови договори, както и парични обезщетения, дължими от работодателя по силата на нормативен акт. Правото на гарантирано вземане възниква при кумулативното проявление на предпоставките на чл. 4 и чл. 6 от същия закон.

В случая безспорно се установява наличието на трудово правоотношение между жалбоподателя и „НИРО СЪРВИС“ ЕООД, както и настъпването на предпоставката, свързана с откриването на производство по несъстоятелност на работодателя. Не е спорно и че жалбоподателят е подал заявление-декларация за отпускане на гарантирано вземане.

Спорът в случая се свежда до това законосъобразно ли Фондът е отказал изплащането на гарантирано вземане за обезщетение по чл. 221, ал. 1 от КТ, изключил е начисленото обезщетение по чл. 224, ал. 1 от КТ от крайната сума за изплащане и е определил размера на трудовите възнаграждения, позовавайки се на липсата на доказателства и счетоводни ведомости при работодателя, или в неговите правомощия е било да положи усилия и събере още доказателства, за да реши прецизно и ясно правния спор.

На първо място, изводът на административния орган за отказ на обезщетението по чл. 221, ал. 1 от КТ поради липса на счетоводно начисляване е незаконосъобразен. Обезщетението по чл. 221, ал. 1 от КТ при прекратяване на договора без предизвестие от работника по чл. 327, ал. 1, т. 2 от КТ възниква по силата на самия закон от момента на прекратяване на правоотношението. Неговото възникване и изискуемост не са поставени в зависимост от последващо счетоводно отразяване или начисляване от страна на неизправния работодател.

На второ място, по отношение на обезщетението по чл. 224, ал. 1 от КТ за неизползван

отпуск, в разпореждането същото е начислено като размер 1 160.87 евро, но без каквито и да било мотиви е изключено от крайната сума за изплащане, което представлява съществено нарушение на изискването за форма по чл. 59, ал. 2, т. 4 от АПК и вътрешно противоречие в акта.

В случая административният орган не е изпълнил в пълен обем задълженията си по изясняване на релевантните факти и обстоятелства. Тези задължения се извеждат както от общите правила на АПК, така и от специалната уредба на ЗГВРСНР, Наредбата и Инstrukция № 1 от 03.04.2015 г. за реда и начина за осъществяване на контролно-ревизионна дейност от контролните органи на Националния осигурителен институт.

Съгласно чл. 35 АПК административният орган е длъжен преди постановяване на акта да изясни всички факти и обстоятелства от значение за случая и да обсъди възраженията и обясненията на заинтересованите лица. Това задължение е проявление на служебното начало, закрепено в чл. 9 АПК, според който административният орган служебно събира необходимите доказателства. Специалната уредба по ЗГВРСНР не дерогира тези принципи, а напротив – конкретизира ги.

Съдът намира, че разпоредбите на Закона за гарантираните вземания на работниците и служителите при несъстоятелност на работодателя и на Наредбата следва да бъдат тълкувани съобразно тяхната цел, която е да осигурят ефективна закрила на работниците и служителите при настъпила неплатежоспособност или свръх задлъжнялост на работодателя. Законът има изразен социален характер и е насочен към гарантиране на изплащането на трудовите вземания в случаите, когато работодателят обективно не е в състояние да изпълни задълженията си. От тази цел следва, че неизпълнението на законовите задължения от страна на работодателя, включително непредставянето, укриването или липсата на счетоводна и трудовоправна документация, не може само по себе си да препятства упражняването на правата на работниците и служителите. Последните не разполагат с фактическа или правна възможност да осигурят съхраняването на документацията на работодателя, нито могат да носят неблагоприятните последици от неговото противоправно или недобросъвестно поведение. Това означава, че при констатирана липса на документи при работодателя административният орган не може да преустанови производството единствено с позоваване на тази липса. Напротив, в съответствие с принципите на служебното начало и обективното изясняване на фактите по административния процес, той е длъжен да положи необходимите усилия за установяване на релевантните обстоятелства чрез всички допустими от закона доказателствени средства и налични официални източници на информация.

Съгласно чл. 5, ал. 1 от Наредбата контролните органи извършват проверка по реда на Инstrukция № 1 от 03.04.2015 г. При проверката контролните органи могат да изискват всички необходими документи, данни, сведения, справки, декларации, обяснения и други носители на информация – чл. 4, ал. 1, т. 2; да изискват документи и от физически и юридически лица, свързани с упражняването от тях дейност – чл. 4, ал. 1, т. 3; да извършват насрещни проверки извън проверявания работодател – чл. 30, ал. 3; да използват данни от информационната система на НОИ като основание за извършване на проверка – чл. 28, ал. 2.

Следователно законодателят възлага на контролните органи активна дейност по издирване и установяване на релевантните факти, а не единствено констатиране липсата на определени документи.

В случая от административната преписка се установява, че извършената проверка се е ограничила до констатацията, че работодателят не разполага с ведомости за работна заплата за целия период.

Не се установява да са били изискани или анализирани всички налични данни от информационните масиви на Националния осигурителен институт и Националната агенция за

приходите относно подадените декларации образец № 1 и образец № 6, осигурителния доход на работника, размера на декларираните трудови възнаграждения, лицата, подавали осигурителните декларации. Не се установява също така да са били изискани сведения или писмени обяснения от лицето, водило счетоводството на дружеството, от синдика, нито да са били проверени евентуални банкови документи за плащания.

При използване на всички предоставени от закона контролни правомощия е възможно да бъдат установени допълнителни доказателства относно начисляването и дължимостта на претендираните суми, които биха могли да доведат до различен краен резултат.

Несъдействието на работодателя не освобождава контролните органи от задължението да използват други способи за събиране на доказателства. Още по-малко неизпълнението на задълженията на работодателя може да бъде поставено в тежест на работника.

По изложените съображения Разпореждане № 4505-40-146 от 17.03.2026 г. на директора на Фонд „Гарантирани вземания на работниците и служителите“ следва да бъде отменено в обжалваната му част, а доколкото съдът не може сам да замени непроведената административна проверка и непосредствено да определи право и размер на гарантираното вземане, преписката следва да бъде върната за ново произнасяне.

Така мотивиран и на основание чл. 172, ал. 2 от АПК, Административен съд София-град, Трето отделение, 80-ти състав

Р Е Ш И:

ОТМЕНЯ по жалба на К. В. В., ЕГН [ЕГН], с адрес: [населено място], [жк], [жилищен адрес] Разпореждане № 4505-40-146/17.03.2026 г., издадено от директора на фонд „Гарантирани вземания на работниците и служителите“ при НОИ, в частта, с която е отказано отпускането и изплащането на гарантирано вземане за обезщетение по чл. 221, ал. 1 от КТ и обезщетение по чл. 224, ал. 1 от КТ, както и в частта относно определения размер на гарантираното вземане за трудови възнаграждения.

ВРЪЩА административната преписка на директора на Фонд „Гарантирани вземания на работниците и служителите“ – С. за ново произнасяне по заявление-декларация с вх. № 4502-21-107 от 18.09.2025 г. при спазване на указанията на съда, дадени в мотивите към настоящото решение.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване пред Върховен административен съд на Република България в 14-дневен срок от неговото съобщаване на страните.